7 Σεπτεμβρίου 2026

Ανακάλυψαν εκκλησία που κρυβόταν μέσα σε… αρχαίο ελαιοτριβείο

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Μια εντυπωσιακή αρχαιολογική αποκάλυψη στη βόρεια Ιορδανία φέρνει στο φως μια εκκλησία με… δύο διαφορετικές ζωές! Στο Khirbet Qabla, οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν μια μικρή χριστιανική εκκλησία, η οποία πριν μετατραπεί σε χώρο λατρείας λειτουργούσε ως ελαιοτριβείο.

Μια εντυπωσιακή αρχαιολογική ανακάλυψη στη βόρεια Ιορδανία έρχεται να ρίξει νέο φως στο πώς οι θρησκευτικές κοινότητες του παρελθόντος επαναχρησιμοποιούσαν τους καθημερινούς, παραγωγικούς χώρους.

Στην ιστορική τοποθεσία Khirbet Qabla, οι ανασκαφές έφεραν στο φως μια άγνωστη μέχρι σήμερα χριστιανική εκκλησία, η οποία όμως έκρυβε ένα μοναδικό μυστικό στους τοίχους και στα θεμέλιά της.

Πριν οι πιστοί της Ρωμαϊκής και Βυζαντινής περιόδου μετατρέψουν το κτίριο σε τόπο κατάνυξης και λατρείας, ο χώρος αυτός έσφυζε από μια εντελώς διαφορετική ενασχόληση.

Η αποκάλυψη αυτού του απροσδόκητου παρελθόντος συνθέτει ένα συναρπαστικό παζλ που αποδεικνύει πώς η πίστη και η αγροτική ζωή διαπλέκονταν με τρόπους

που ακόμα και σήμερα εκπλήσσουν τους ειδικούς.

Μια άγνωστη μέχρι πρότινος εκκλησία στο Khirbet Qabla, η οποία ήρθε στο φως στη βόρεια Ιορδανία, αποκάλυψε μια απροσδόκητη προηγούμενη χρήση: πριν μετατραπεί σε χριστιανικό τόπο λατρείας, το κτίριο χρησίμευε ως ελαιοτριβείο.

Αρχαιολογικά κατάλοιπα που ήρθαν στο φως στο Khirbet Qabla κατά την ανασκαφική περίοδο του 2026 από το Πανεπιστήμιο Yarmouk στη βόρεια Ιορδανία. Η τοποθεσία αποκάλυψε στοιχεία αγροτικής παραγωγής, θρησκευτικής δραστηριότητας και ταφικών

πρακτικών που εκτείνονται σε αρκετές περιόδους. Πηγή: Πανεπιστήμιο Yarmouk

Από την παραγωγή λαδιού στην κατάνυξη: Ένα κτίριο, δύο διαφορετικές ζωές
Μια μικρή εκκλησία που ήρθε στο φως στο Khirbet Qabla στη βόρεια Ιορδανία αποδείχθηκε ότι είχε μια εντελώς διαφορετική προηγούμενη ζωή.

Πριν το κτίριο μετατραπεί σε χριστιανικό τόπο λατρείας, χρησιμοποιούνταν για την επεξεργασία της ελιάς, γεγονός που καθιστά τη δομή αυτή μία από τις πιο ενδιαφέρουσες ανακαλύψεις της πρώτης συστηματικής ανασκαφικής περιόδου του Πανεπιστημίου Yarmouk στην τοποθεσία.

Η εκκλησία δεν είχε εντοπιστεί πριν από την ανασκαφική αποστολή του 2026. Αντί να φέρει στο φως ένα κτίριο με έναν και μοναδικό σκοπό, η ανασκαφή αποκάλυψε στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο ίδιος χώρος προσαρμοζόταν καθώς άλλαζαν οι ανάγκες της περιβάλλουσας κοινότητας με την πάροδο του χρόνου.

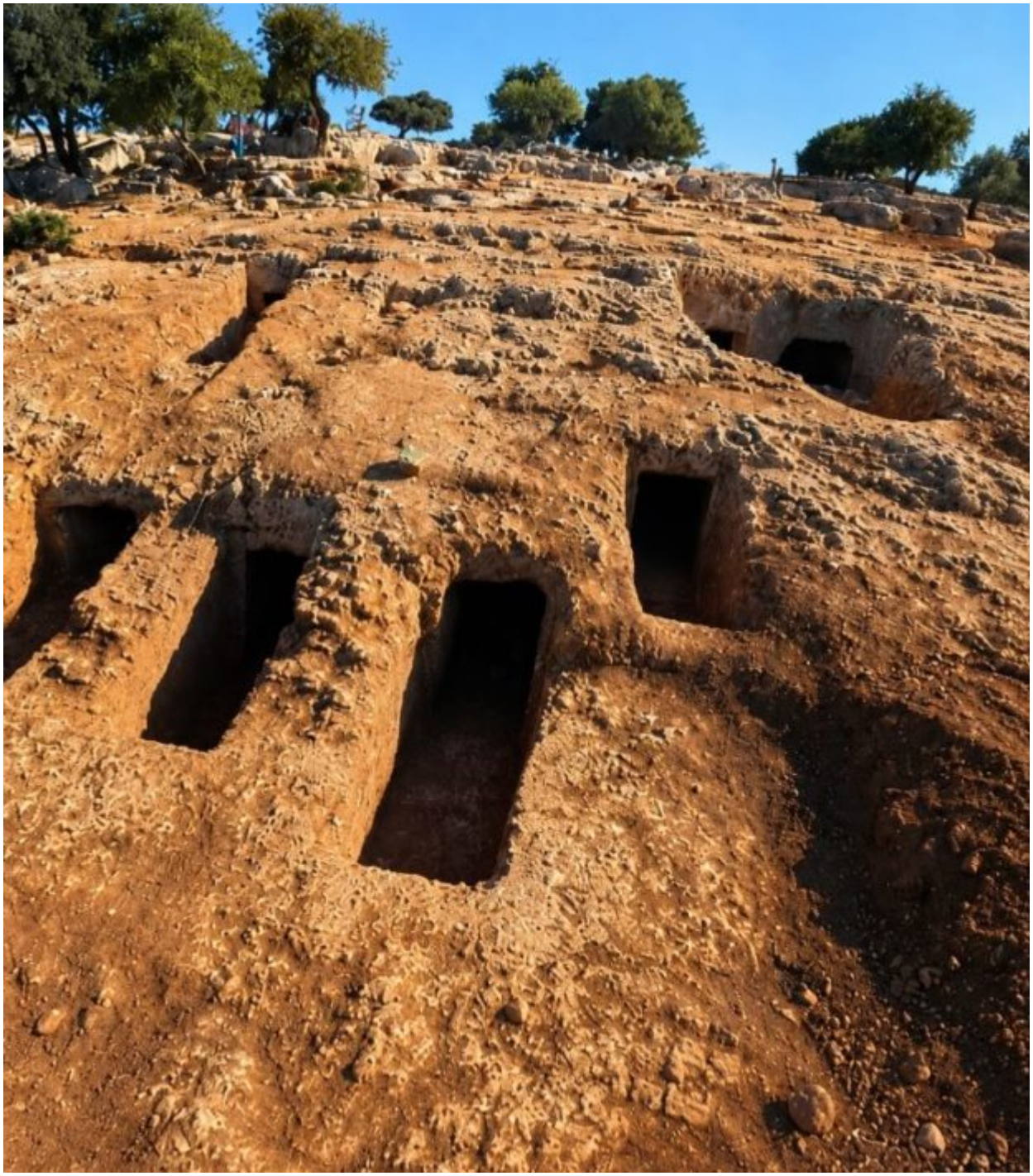

Λαξευμένοι στον βράχο τάφοι που ήρθαν στο φως στο Khirbet Qabla. Οι ανασκαφές στην τοποθεσία αποκάλυψαν μεμονωμένες και οικογενειακές ταφές που χρονολογούνται στη Ρωμαϊκή και τη Βυζαντινή περίοδο. Πηγή: Πανεπιστήμιο Yarmouk

Σύμφωνα με τη Σχολή Αρχαιολογίας και Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Yarmouk, τα αρχαιολογικά κατάλοιπα στο εσωτερικό της δομής δείχνουν ότι αρχικά λειτουργούσε ως ελαιοτριβείο.

Σε μεταγενέστερο στάδιο, το κτίριο μετατράπηκε σε μια μικρή εκκλησία, διασώζοντας δύο εντελώς διαφορετικά κεφάλαια της ιστορίας της τοποθεσίας

μέσα στο ίδιο αρχιτεκτονικό αποτύπωμα.

Το πανεπιστήμιο δεν έχει ακόμη ανακοινώσει με ακρίβεια το πότε πραγματοποιήθηκε αυτή η μετατροπή, και τα αποτελέσματα της ανασκαφής παραμένουν προκαταρκτικά.

Ακόμα κι έτσι, το Khirbet Qabla αρχίζει ήδη να αποκαλύπτει μια ευρύτερη αλληλουχία κατοίκησης που εκτείνεται στη Ρωμαϊκή, τη Βυζαντινή και την πρώιμη Ισλαμική περίοδο.

Από το ελαιόλαδο στη θεία λατρεία: Η μεταμόρφωση του ναού
Η επαναχρησιμοποίηση κτιρίων ήταν κοινή πρακτική κατά την αρχαιότητα, όμως η αλλαγή που εντοπίστηκε στο Khirbet Qabla είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή επειδή η δομή μεταβλήθηκε από χώρο αγροτικής παραγωγής σε χώρο θρησκευτικής χρήσης.

Ένας χώρος που κάποτε συνδεόταν με την έκθλιψη της ελιάς έγινε τελικά τόπος λατρείας, γεγονός που υποδηλώνει μια σημαντική αλλαγή στον τρόπο χρήσης αυτού του τμήματος του οικισμού. Αυτή η μεταμόρφωση εγείρει ερωτήματα που οι μελλοντικές ανασκαφές ίσως βοηθήσουν να απαντηθούν.

Οι αρχαιολόγοι θα θελήσουν να μάθουν αν η παραγωγή ελαιόλαδου είχε σταματήσει σε αυτή την περιοχή, αν μια αναπτυσσόμενη κοινότητα απαιτούσε μια τοπική εκκλησία και πόσο μεγάλο μέρος της παλαιότερης βιομηχανικής εγκατάστασης παρέμεινε ορατό μετά τη μετατροπή.

Προς το παρόν, οι ανασκαφείς αντιμετωπίζουν τη χρονολόγηση με προσοχή. Οι δύο φάσεις έχουν εντοπιστεί, αλλά ένας ακριβέστερος προσδιορισμός της ημερομηνίας για τη μετατροπή θα εξαρτηθεί από τη συνέχιση της ανασκαφής και τη λεπτομερή μελέτη του υλικού που ανακτήθηκε από τη δομή.

Ανακάλυψη ακέραιου βυζαντινού ληνού (πατητηριού) σε μικρή απόσταση
Η εκκλησία δεν ήταν η μοναδική ανακάλυψη της φετινής περιόδου που σχετίζεται με την παραγωγή. Σε άλλο σημείο του Khirbet Qabla, η ομάδα έφερε στο φως ένα πατητήρι (ληνό) της βυζαντινής περιόδου, λαξευμένο απευθείας στον ασβεστολιθικό βράχο, προσθέτοντας ακόμη ένα κεφάλαιο στην οικονομική ιστορία του οικισμού.

Η εγκατάσταση διασώζει αρκετά στοιχεία που ήταν απαραίτητα για την επεξεργασία των σταφυλιών, συμπεριλαμβανομένων των χώρων σύνθλιψης, των δεξαμενών καθίζησης και των δοχείων συλλογής, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με λαξευμένα στο βράχο κανάλια.

Αντί να έχει διασωθεί απλώς μια μεμονωμένη δεξαμενή, το σύστημα φαίνεται να διατηρεί το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας παραγωγής κρασιού σε ένα σημείο.

Μαζί με την παλαιότερη φάση επεξεργασίας της ελιάς κάτω από την εκκλησία, το πατητήρι υποδηλώνει ότι η αγροτική παραγωγή έπαιζε σημαντικό ρόλο στη ζωή του Khirbet Qabla.

Τόσο οι ελιές όσο και τα σταφύλια τύγχαναν επεξεργασίας στον οικισμό, συνδέοντας τα ανασκαφικά κατάλοιπα απευθείας με το παραγωγικό τοπίο που τον περιέβαλε.

Σε προηγούμενη δήλωση που εκδόθηκε κατά τη διάρκεια της ανασκαφικής περιόδου, το Πανεπιστήμιο Yarmouk περιέγραψε το Khirbet Qabla ως μια τοποθεσία που περιλαμβάνει πολυάριθμα αρχαία πιεστήρια παράλληλα με διαφορετικούς τύπους τάφων.

Η αποστολή του 2026 αρχίζει τώρα να τοποθετεί αυτά τα κατάλοιπα σε ένα σαφέστερο αρχαιολογικό πλαίσιο.

Ρωμαϊκοί και βυζαντινοί τάφοι: Τα μυστικά των νεκροπόλεων που ήρθαν στο φως
Οι ανασκαφείς εντόπισαν επίσης μεμονωμένους και οικογενειακούς τάφους που χρονολογούνται στη Ρωμαϊκή και τη Βυζαντινή περίοδο. Φωτογραφίες που δόθηκαν στη δημοσιότητα από την τοποθεσία δείχνουν ορθογώνια, λαξευμένα στο βράχο ανοίγματα σε όλο το ασβεστολιθικό έδαφος, ορισμένα από τα οποία προφανώς οδηγούν σε μεγαλύτερους ταφικούς θαλάμους.

Η παρουσία αυτών των τάφων διευρύνει σημαντικά την εικόνα. Οι αρχαιολόγοι δεν έχουν να κάνουν μόνο με παραγωγικές εγκαταστάσεις ή μια μεμονωμένη εκκλησία, αλλά με ένα τοπίο στο οποίο οι άνθρωποι εργάζονταν, λάτρευαν το θείο και έθαβαν τους νεκρούς τους για διαδοχικές γενιές.

Αυτός ο συνδυασμός είναι που προσδίδει στο Khirbet Qabla ιδιαίτερη αρχαιολογική αξία. Ένα πατητήρι μπορεί να φωτίσει την παραγωγή, μια εκκλησία μπορεί να αποκαλύψει πτυχές της θρησκευτικής ζωής και οι τάφοι μπορούν να προσφέρουν στοιχεία για τις ταφικές πρακτικές, όμως εδώ αυτά τα διαφορετικά στοιχεία διασώζονται μαζί, μέσα στον ίδιο οικισμό.

Η πρώτη συστηματική αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή
Το Khirbet Qabla βρίσκεται νοτιοδυτικά της Zubia, στο Κυβερνείο Ιρμπίντ της Ιορδανίας. Τα αρχαία κατάλοιπα στην περιοχή ήταν γνωστά πριν από το τρέχον πρόγραμμα, ωστόσο η εκστρατεία του 2026 σηματοδότησε την πρώτη

συστηματική ανασκαφική περίοδο που πραγματοποιήθηκε εκεί από το Πανεπιστήμιο Yarmouk.

Το έργο διεξήχθη υπό την καθοδήγηση του Δρ. Ma’an Ammoush, μαζί με τον Δρ. Hussein Sabbah και τον Nasser Gharaibeh, ενώ χρησίμευσε επίσης ως πρακτική άσκηση πεδίου για φοιτητές αρχαιολογίας, ανθρωπολογίας και σπουδών πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι φοιτητές συμμετείχαν στην ανασκαφή, το αρχαιολογικό σχέδιο, τη φωτογραφία, την τεκμηρίωση και την καταγραφή των ευρημάτων. Την τοποθεσία επισκέφθηκε επίσης κατά τη διάρκεια της ανασκαφικής περιόδου ο Fawzi Abu Danneh, γενικός διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων της Ιορδανίας.

Η επίσκεψή του αντανακλούσε το αυξανόμενο ενδιαφέρον για έναν οικισμό που μόλις τώρα αρχίζει να ερευνάται με συστηματικό τρόπο.

Η σημασία της πρώτης ανασκαφικής περιόδου δεν έγκειται απλώς στον αριθμό των δομών που ήρθαν στο φως, αλλά στην αλληλουχία που αυτές αποκαλύπτουν. Στο Khirbet Qabla, ένα κτίριο μεταβλήθηκε από χώρο παραγωγής ελαιολάδου σε χώρο χριστιανικής λατρείας, ενώ τα κοντινά πατητήρια και οι τάφοι παραπέμπουν σε έναν οικισμό του οποίου το οικονομικό, θρησκευτικό και ταφικό τοπίο άλλαζε κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Οι μελλοντικές ανασκαφές ενδέχεται να προσδιορίσουν πότε συνέβησαν αυτές οι αλλαγές και πώς σχετίζονταν με τις ευρύτερες εξελίξεις στη βόρεια Ιορδανία.

Αυτό που έχει ήδη δείξει η ανασκαφική περίοδος του 2026 είναι ότι το Khirbet Qabla αναδιαμορφωνόταν επανειλημμένα από τις κοινότητες που ζούσαν εκεί και ότι η ιστορία του είναι σημαντικά πιο περίπλοκη από ό,τι υποδηλούσαν αρχικά τα ορατά ερείπια.

enikos.gr